

VANDA BLADET 2026

Gammelstadens
Ungdomsförening rf
Årsskrift 2025

VANDABLADET

PÄRMBILD: Sveaborg.
Foto HEIDI KOKKI

REDAKTION
Föreningens styrelse

REDAKTÖR & OMBRYTNING
Maria Lahdenperä

UTGIVARE
Gammelstadens
Ungdomsförening r.f.
Gammelstadsvägen 3
00560 Helsingfors

www.guffen.fi

Innehåll

Gammelstadens Ungdomsförening

- 4 Ordföranden
- 6 Disponenten
- 8 Föreningens årsberättelse

foto SIV KOIVISTO

Hösttälko, årsberättelse sida 8

Gammelstaden

26 Gammelstaden – fotografier
och berättelser genom tiderna

foto GAMELIKÖREN

Forssång 1.5.2025, sida 13

Gamelikören

13 Forssång och Sillis

14 Till Skären

16 Gamelikören

18 Ny i kören - Tom
Smeds

20 Gamelikörens
julkonsert

24 Som när en Farkost

foto SIV KOIVISTO

Till Skären, sida 14

Ordföranden

Nu är vi en god bit in på det nya året, men vi blickar till det år som gått, med många goda gemensamma minnen som vi skapat under året.

I början av året var Gamelikören tvungen att evakueras för sex veckor från Berghyddan, på grund av renoveringen av herrtoaletten. Övningarna flyttades till kyrkorna i Åggelby och Kottby, vilka var helt perfekta för våra övningar.

Jag vill rikta ett stort tack till våra korister för att vi kunde uppfylla vår verksamhetsplan för året nästan till 100 %. Gamelikörens 10-års jubileumsår var fullspäckt med olika musikhändelser.

Vi har haft många fina stunder, först med konsert i Energisalen på Kungsgårdsholmen. En hel ny grej som gjordes första maj var att vi sjöng vid Gammelstadsforsen, och efter det gick vi över Tavastvägen på Sillis till Berghyddan. Detta var något som vi säkert kommer att göra om.

Sång på Gumtäkts äng har ju varit redan en tradition den 13.5. Ett minus var att Helsingfordagens allsång inte blev av, då Kungsgårdsholmen var under renovering.

För femte gången åkte Gamelikören iväg på sommarkonsert, denna gång till Sibbo och hålla konsert "Till skären" tillsammans med Box sångkör. Sommarkonserterna med resor utanför huvudstadsregionen är mycket uppskattade av koristerna.

Gamelikören fick äran att få uppförandet av verket "Som när en farkost" bandat av Yle. Det var en utmaning för kören, och konserten lyckades jättebra.

foto HEIDI KOKKI

Oktoberfest blev det i Berghyddan. Festen är välbesökt, och evenemanget kommer vi också i fortsättningen att hålla på agendan.

Som socker på kakan avslutade Gamelikören sitt 10-års jubileumsår med att ge sin julkonsert i Tenaljen von Fersen på Sveaborg. Visst var det lite vågat, men vi lyckades med både julkonserten och publiken.

Vår verksamhet mår rätt så bra nu, men visst kan vi hitta på något nytt.

Vår största utmaning är att upprätthålla Berghyddan, vårt unika arv. Jag ser optimistiskt på vår framtid.

Efter ett framgångsrikt år bakom oss, med många händelser vill jag öppna mina armar för En kram, som jag har skrivit år 2006. Dikten är en gång tidigare utgiven i Vandabladet, men jag tycker att det är på sin plats att igen minnas hur viktigt det är att ge och få en kram.

Det finns något i en kram.

Den värmer om hjärtat, den välkomnar oss hem.

Den gör det lättare att skiljas åt.

*En kram är ett sätt att dela glädje och sorg,
ett sätt för en vän att visa att de gillar dig för att du är du.*

*Kramar är till för alla som vi bryr oss om,
från farmor till granne eller nallebjörn.*

En kram är något fantastiskt.

Den är det perfekta sättet att visa något.

Att visa kärlek är svårt, att uttrycka i ord.

*Det är underligt vad en kram kan göra
för välbefinnandet.*

Den fungerar överallt och på alla språk.

*Kramar behöver ingen utrustning,
reservdelar eller batterier.*

Öppna bara dina armar och ditt hjärta!

Jag vill tacka alla som varit med under året för att bygga den samhörighet som gynnar inom "Guffen".

ANN-CHRISTIN INGMAN
ordförande

Disponenten

Lorenz Brunnsberg

Invalid-wc:t blev året 2025 Berghyddans stora projekt. Många förslag och ritningar har varit tillhanda. Beslutet blev att bygga om herr-wc:t tillgängligt för personer med rörelseförhinder. Innan reparationen kunde börja byggdes skyddsväggar av plast för att skydda mot damm och skador i Berghyddan. Alla tillbehör togs bort och kaklen hackades bort från väggarna. De gamla väggarna var ganska sneda så det blev mycket arbete att rappa och rätta upp. Innan de nya kaklen uppsattes smordes väggarna med fuktspärr. Ingången förstorades och en ny mellanvägg sattes upp mellan wc och pissoarer med tvättställ. Nya varm- och kallvattenrör har installerats i båda wc:na. Golvet rengjordes, nytt innertak gjordes och belysningen förnyades. Undertecknad har övervakat och deltagit i arbetet. Resultatet blev bra, ljust och rymligt, samt lättare att hålla rent och snyggt.

Två städtalko hölls i februari i Berghyddan för att städa upp efter wc-byggandet.

Som tur var det en ganska snöfattig vinter, några gånger sandades parkeringen då den var isig och hal. Luftvärmepumparna har servats i januari, konstaterades att de är i gott skick.

En talko hölls 8.5 med 10 deltagare. Vi städade inne i museirummet och i instrumentskåpet samt dammade av tavlorna i salen. Golvet runt salen och under sittbänkarna har rengjorts, många fynd kom fram. På utsidan

plockades kvistar och löv krattades. Två lass mull hämtades från stadens lager vid Viksvägen, den skall användas för planteringar vid gränsen mot grannen. Parkslyet har växt upp genom gräsmattan och dragits upp regelbundet.

För att söka understöd till Berghyddan behövs ett renoveringsprojekt. Konditionsgranskning av Berghyddan utfördes i början på juni och nu finns lista på renoveringsobjekten som bör åtgärdas.

Vattenposten var i flitig användning vid den heta och torra sommaren, varvid den gamla kranen gick sönder. Nytt uttag med kran installerades i september. På hösten fick takpipan för utblåsningsluften från festsalen en skyddshatt mot regn.

Den sedvanliga hösttalkon hölls 21.10. Berghyddan snyggades upp inne och ute. Kvistar togs bort och samlades i hög tillsammans med lövsäckar. På våren beställs ett bytesflak till vårtalkon. Vid talkon startade inte motorsågen, därför samlades Lorenz och Anders Hägglund senare och sågade ned träd och kvistar som skymde gatubelysningen.

De lampor som utbyttes i salen hösten 2024 har inte hållit, de blinkar och slocknar. Garantin är 5 år, och på garanti har fått 8 nya lampor. För tillfället behandlas det med leverantören för att få alla 48 lampor utbytta.

foto ANN-LIS BRUNNSBERG

Offerter för reparation av damtoaletten har inkommit och reparationen startar 2026 i slutet av mars.

Hela året har pågått bekämpning mot råttor med gift och fällor runt Berghyddan.

Disponent, Allt i Allo Lorenz

Gammelstadens ungdoms- förening – året 2025

MARITA MARKKANEN

Gammelstadens ungdomsförening rf (GUF) startade verksamhetsåret 2025 i januari med Gamelikörens övningar i Berghyddan. Under året ordnade föreningen och Gamelikören flera evenemang både för föreningens medlemmar och också för utomstående publik. Musikevenemangen fick allt som allt 586 åhörare.

ORGANISATION OCH MEDLEMSKAP

Gammelstadens ungdomsförening rf (GUF) grundades år 1908 och har sedan dess varit en organisation som aktivt främjar samhörigheten bland de svenskspråkiga invånarna i de norra stadsdelarna i Helsingfors.

Föreningen är medlem i Nylands svenska ungdomsförbund rf (NSU), som är en takorganisation för ungdomsföreningarna och lokalförbunden i Nyland. Ann-Christin Ingman sitter i styrelsen för NSU.

STYRELSE

Gammelstadens ungdomsförening höll sitt årsmöte 8.4.2025. Årsmötet återvalde Ann-Christin Ingman till ordförande för verksamhetsåret 2025. Till ledamöter valdes: Bjarne Andersson, Lorenz Brunnsberg, Jörgen Ingman, Siv Koivisto, Marita Markkanen och Anders Nordlund. Suppleanter: Kim Fredriksson och Marita Rosén.

Vid det konstituerande styrelsemötet 8.4.2025 valde styrelsen inom sig följande funktionärer: viceordförande: Bjarne Andersson kassör: Jörgen Ingman medlemssekreterare: Siv Koivisto sekreterare: Marita Markkanen disponent: Lorenz Brunnsberg för bokföringen ansvarar: Anders Nordlund.

Styrelsen sammankom under år 2025 till 11 beslutsföra möten.

VERKSAMHETSGRANSKARE

Föreningens verksamhetsgranskare var under år 2025 Gun Grann och Renata Svedlin, suppleant var Kristina Heikel.

FASTIGHETEN, GAMMELSTADSVÄGEN 3

Föreningen äger och underhåller Berghyddan, ett föreningshus byggt år 1910. Från år 2003 har huset varit ett skyddsobjekt. Under tre dagar i veckan (fredag - söndag) är Berghyddan uthyrt till företaget Amerodos Oy.

I föreningshuset Berghyddan renoverades i januari-februari 2025 herrtoaletten i Berghyddans nedre våning. Utrymmet ändrades så, att det i fortsättningen uppfyller kraven för en toalett som är avsedd för personer med rörelseförhinder. I samband med renoveringen granskades och vi behov förnyades också en del övriga vattenledningar och -rör i Berghyddans nedre våning.

Under tiden för renoveringen övade föreningens kör Gamelikören i Åggelby kyrka och i Kottby kyrka.

Efter toalettrenoveringen ordnade föreningen i februari två städtalko i Berghyddan för att städa utrymmena från damm och övriga rester förorsakade av renoveringen.

Berghyddans två luftvärmepumpar blev rengjorda och underhållna i januari 2025.

Talko ordnades på Berghyddan 15.5.2025. Deltagarna städade och ordnade i Berghyddan både inomhus och ute i trädgården.

Pekka Vaittinen från Suomen Talokatsastus Oy genomförde en konditionsgranskning på Berghyddan 11.6.2025. Föreningen kommer i enlighet med rekommendationerna i granskningsrapporten att fortsätta

renoveringarna i föreningshuset. Som första led i detta är i mars år 2026 renoveringen av damtoaletten i Berghyddans nedre våning.

Ventilationstrummans uttag på Berghyddans tak hade hittills varit utan skyddshatt, vilket hade förorsakat att vatten hade läckt in i Berghyddans festsal. För att förhindra detta har en skyddshatt av metall fästs på luftuttagets pipa.

Föreningens hösttalko hölls 21.10.2025. Berghyddan snyggades åter upp både inomhus och i trädgården.

EKONOMI

Erhållna bidrag för året 2025

Svenska Kulturfonden	4 000 €
Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius fond	2 000 €
William Thurings stiftelse	2 000 €
Svenska Kulturfonden	6 000 €
Svenska Kulturfonden	1 500 €
Servicehusstiftelsen i Sibbo	250 €
Totalt: 15 750 €	

Resultat

Räkenskapsperiodens underskott var 5 447,66 €.

Fastighetens underskott var 5 498,51 €.

Försäkringar

Föreningshuset med lösöre är försäkrat i Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia.

Aktier och fonder

Gammelstadens ungdomsförening har aktier i Aktia Bank Abp, Elisa Oyj, Nordea Bank Abp samt i Svenska småbruk och egna hem Ab. Värdepappren förvaras i bankfack. Föreningens aktier är följande: Elisa 171 st, Aktia A 168 st, Nordea 1050 st och Svenska småbruk och egna hem 5 st.

FÖRENINGENS VERKSAMHET

Medlemmar

Antalet medlemmar i Gammelstadens ungdomsförening 31.12.2025 var 139 personer.

Medlemsavgift

Föreningen uppbär en årsavgift av sina medlemmar. Medlemsavgiften för år 2025 var 20 €. Familjeavgift: de två första i en familj betalar 20 € och de följande 10 €. För barn under 15 år uppbärs ingen medlemsavgift. För körmedlemmarna uppbärs en separat deltagaravgift på 80 € per år.

Körerna och orkestern

Gamelikören

Gamelikören grundades inom Gammelstadens ungdomsförening i januari 2015. Kören har under hela sin existens haft aktiv verksamhet, och vid årets slut hade kören 45 sångare. Körens dirigent har sedan starten varit Håkan Wikman.

Gamelikören firade år 2025 sitt 10-årsjubileum, och under jubileumsåret hade kören följande evenemang:

Vinterskimmer

Konserten hölls på den internationella kvinnodagen 8.3.2025 i Tekniska museets Energisal, i samarbete med museet.

Forsång

Gamelikören uppträdde på föreningens förstamaj-evenemang 1.5.2025 och sjöng tillsammans med medlemmar av övriga körer i Helsingforsregionen vårliga sånger vid Gammelstadsforsen.

Floradagen

Sång på Floradagen blev det också detta år, då Gamelikören samlades för att sjunga vårsånger 13.5.2025 på Gumtäkts äng.

Till skären!

10.8.2025 hade Gamelikören för femte gången en sommarkonsert tillsammans med en kör från någon annan ort. Detta år hölls 'skärkonserten' tillsammans med Box Sångkör på föreningshuset Byarsborg i Spjutsund. Efter konserten samlades de två körerna på en sits vid havsstranden, på den närbelägna SSS-paviljongen.

Som när en farkost

Verket 'Som när en farkost' bandades i Viks kyrka 25.9.2025, och sändes som en gudstjänst i tv och radio allhelgonadagen 1.11.2025. Följande instrumentalister deltog: Teppo Salakka – klarinett, Robi de Godzinsky – piano, Curt Qvarnström – bas. Marika Westerling var recitatör och sopransolist. Hilka Olkinuora svarade för den liturgiska texten.

In dulci jubilo

Gamelikörens 10-års jubileumskonsert hölls 21.12.2025 på Sveaborg, i Tenaljen von Fersen. På programmet var både medeltida och nutida julsånger. Efter konserten hölls en jubileumsmiddag på konsertplatsen.

Ensemblen GAME

Ensemblen GAME, som verkar inom Gamelikören, har under året återupptagit sin verksamhet, efter en längre paus. Behovet av att ha en mindre grupp uppstod efter att Gamelikören fått en del förfrågningar om uppträdanden på äldreboenden, där utrymmena är begränsade. Ensemblen GAME startade på nytt som en grupp på 10 sångare, och GAME uppträdde under hösten 2025 på fyra olika äldreboenden och pensionärshem. Verksamheten kommer att fortsätta år 2026.

Helsinki Pipes and Drums

Säckpipeorkestern Helsinki Pipes and Drums är medlem i föreningen sedan år 2018. Orkesterns medlemsantal år 2025 var 7 personer. Orkestern har övat en gång i veckan på Berghyddan. Pipe Major för orkestern är Annukka Matilainen.

GAMMELSTADENS UNGDOMSFÖRENINGENS EVENEMANG

Forsång och Sillis

Föreningen ordnade 1.5.2025 för första gången förstamaj-evenemanget Forsång, vilket innebar att Gamelikören under ledning av sin dirigent Håkan Wikman kl. 12.00 sjöng vårliga sånger bredvid Kraftverksmuseet, invid Gammelstadsforsen. Förutom föreningens medlemmar hade också medlemmarna i övriga körer inom Helsingforsregionen inbjudits att delta i sången. Till forsen kom också ca 20 personer från andra körer, och dessutom

en publik på ca 50 personer. Efter Forssången flyttade sig de flesta av sångarna till Berghyddan. Där startade kl. 13.00 föreningens sillunch, Sillis, också den första i sitt slag i föreningens historia. Allt som allt 75 personer deltog i Sillis.

Oktoberfest

I föreningens Oktoberfest 3.10.2025 deltog 58 personer, inklusive 12 personer från Arbis blåsorkester Tonvirveln, som stod för musiken under kvällen. Bertel Lindell var speaker.

INFORMATIONSKANALER

Föreningen skickar ut information till medlemmarna via Norr om stan rf:s informationsblad Det Händer Norr om Stan (som också utkommer

i digital form), och dessutom via e-postmeddelanden.

Föreningen har en webbsida: www.guffen.fi, som redigeras av Håkan Wikman. Föreningen och Gamelikören meddelar också om sin verksamhet på webbtjänsterna Facebook, Instagram, Kulturforum och Menokone samt i tidningen Hufvudstadsbladet.

Gammelstadens ungdomsförenings medlemstidning Vandabladet utkommer årligen till föreningens årsmöte, och skickas till föreningsmedlemmarna i samband med utskicket av medlemsfakturer. Informationsbladet kan också läsas på föreningens webbsida (www.guffen.fi). Vandabladet redigerades år 2025 av Maria Lahdenperä.

Blåsorkestern Tonvirveln uppträder på Oktoberfesten.

TACK!

Gammelstadens ungdomsförening tackar de stiftelser, fonder, samfund, organisationer och privatpersoner som stött föreningen, och tackar också de förtroendevalda och samarbetspartners för det arbete som utförts under år 2025.

Forssång och Sillis

BIRGITTA KARJALAINEN, foto MARITA MARKKANEN

Du vet säkert vad SOS betyder?
Visst, Morses nödanrop eller
"Smör ost och sill".
Men det kan också betyda
"Solsken och skönsång",
"Skumpa och studentmössor",
"Skratt och skämt".

Allt detta fick vi njuta av på Första Maj vid Forssången och Sillis som intogs i Berghyddan efter inledandet av Gamelikörens nya tradition, Forssång och Sillis. Glada sångare samlades vid Kraftverksmuseet där kören under Håkans ledning stämde upp glada vårsånger i solskenet inför en talrik och glad publik. Därefter drog vi oss till Sillis i Berghyddan som pyntats med ballonger och serpentiner i mängd och där 75 förväntansfulla vappenfirare bänkade sig vid vackert och elegant dukade långbord.

Buffébordet dignade av sill, ägg och lax i alla de former och det bjöds även på grekiska delikatesser. Styrelsen hade gjort en superstor insats och skall ha stort tack. Vi "var redo" för "Berghyddans skål" för i Berghyddan "är det gudagott att vara" och stämningen var upprymd och på topp som vanligt. En mycket lyckad tradition var med framgång inledd. Skål!

TILL SKÄREN

Gamelikörens sommarkonsert

SIV KOIVISTO

foto LORENZ BRUNNSBERG

Gamelikören och Box sångkör sjunger tillsammans. Håkan Wikman dirigerar.

Liksom många år tidigare åkte Gamelikören också i augusti 2025 ut på turné, denna gång till Sibbo, där den efterlängtade 'Till skären'-konserten hölls i föreningshuset Byarsborg i Spjutsund. Box sångkör, vår samarbetskör denna sommar, har sin hemvist i trakten. Box sångkör har långa anor, den grundades redan år 1919 och har idag ca 12 sångare.

Övningarna inför 'skärikonserter' påbörjades i slutet av juli, så det blev inget långt sommarlov för Gamelikören. Ett par övningar i Berghyddan tillsammans med Box sångkör hade vi också innan det var dags för ett 40-tal glada och förväntansfulla gamelikorister att denna vackra sommarsöndag samlas vid Berghyddan för busstransport till Byarsborg. Väl framme finslipades dagens program och vi hann också bekanta oss med det fina föreningshuset innan publiken började strömma in. Till vår glädje blev det fullt hus och man fick till och med bära in extra stolar så att alla skulle få plats.

Vår dirigent Håkan Wikman hade tillsammans med Box sångkörs dirigent Patricia Lindström satt ihop ett somrigt program. Körerna sjöng både egna sånger var för sig och ett antal sånger tillsammans. Däremellan fick publiken sjunga med i allsångerna. Gamelikörens

repertoar bestod av bl.a. *Bedårande sommarvals* och *O klang och jubeltid*. Box sångkör rev med hjälp av publiken i refrängerna nästan upp taket med sin tolkning av *Y.M.C.A.*! Publiken sjöng också helhjärtat med i de välbekanta allsångerna *En sjöman älskar havets våg*, *I natt jag drömde*, *Jag tror på sommaren* m.fl. Körerna tillsammans avslutade konserten med *Vänskap* och *Aftonens sång* - vad passade väl bättre i den vackra sommarkvällen.

Efter konserten samlades körerna till sits på närbelägna SSS-Paviljongen, där kvällen fortsatte i härlig havsmiljö med smaklig skärgårdsbuffé, dragspelsmusik och sång.

En lyckad konsert, fin stämning, trevlig publik, härlig sits, tyckte gamelikoristerna. Vi ser med spänning fram mot nästa augusti – vart är vi på väg då?

foto SIV KOIVISTO

Föreningshuset Byarsborg i Spjutsund, Sibbo.

Gamelikörens verksamhet 2025: 10 år av meningsfull sång dagtid

GUNILLA OHLS STORGÅRDS

Gamelikören grundades i januari 2015 och erbjuder sångarna en stimulerande och målinriktad verksamhet, ett starkt socialt umgänge och nya upplevelser inom körsång. Gamelikören är en blandad kör, öppen för alla som har möjlighet att sjunga på dagtid. Kören har under sin 10 års existens hunnit ge ett stort antal egna konserter runt om i södra Finland och etablerat körsamarbeten med ett flertal likasinnade körer. Kören fungerar administrativt som en sektion inom Gammelstadens ungdomsförening och har sedan starten letts av Håkan Wikman.

Under 2025 samlade Gamelikören konserter 586 åhörare. Kören, som i regel övar på tisdagar, hade 44 övningar under året, varav två var kördagar. Kören har kontinuerligt lockat till sig nya sångare till alla stämmor. Idag sjunger ca 45 personer aktivt i kören. Kören vill förutom konstnärligt intressanta upplevelser även ordna socialt betydelsefulla evenemang. Under jubileumsåret 2025 breddade Gamelikören ytterligare sin repertoar, och bjöd på flera nya satsningar. Dubbelkvartetten GAME återupplivades under året, med 10 personer i ensemblen. Under hösten övade GAME regelbundet före de ordinarie övningarna, och uppträdde i slutet av året på 4 äldreboenden i huvudstadsregionen.

Under våren 2025 arbetade kören med olika typer av körupplevelser. Den 8 mars höll kören sin tredje vinterkonsert i Energisalen på Kungsgårdsholmen i

Gammelstaden, med övningar och genrep på plats veckan innan konserten.

En nyhet för året var Forssången vid Vandaforsens mynning den 1 maj. I uppträdandet deltog också ett antal sångare från andra körer i huvudstadsregionen. Forssången efterföljdes av en mycket lyckad sillfrukost på Berghyddan. Forssången ersatte det redan etablerade Vårbubblet. Efter det lyckade försöket kommer Forssången att återupprepas 2026.

Den 13 maj uppträdde kören sedvanligt på Gumtäkts äng i Gammelstaden. På denna äng firade studenterna vårfest under åtskilliga decennier under 1800-talet och sången Vårt land fick här sitt uruppförande den 13 maj år 1848.

Gamelikören har regelbundet tillsammans med en vänkör ordnat en sommarkonsert i augusti. År 2025 förverkligades skärgårdskonserten den 10 augusti i samarbete med Box sångkör på Byarsborg i Sibbo, med efterföljande gemensam fest på skärgårdsrestaurangen i Spjutsund.

Höstens två höjdpunkter var inspelningen av requiemet "Som när en farkost" i september och jubileumskonserten på Sveaborg i december. Inspe­lingen för TV och radio den 25 september föregicks av flera intensiva övningar med bl.a. en kördag i Viks kyrka den 2.9. Övningar hölls också tillsammans med solisten Marika Westerling, som uppträdde med sång och recitation, samt musikerna Robi de Godzinsky, Teppo Salakka och Curt Qvarnström. På själva inspelningen i Viks kyrka stod Hilka Olkinuora för liturgin. Helheten sändes som en gudstjänst på allhelgonadagen den 1.11 i både radio och TV.

Jubileumsåret avslutades med en fin konsert "In dulci júbilo" inför fullsatt publik i Tenaljen von Fersen på Sveaborg lördagen den 20 december. Konserten föregicks av intensiva övningar, med en kördag i Arbetets Vänners sal den 25.11. Det digra och lyckade jubileumsåret avslutades med festbankett på Tenaljen von Fersen.

foto SIV KOIVISTO

Gamelikören skålar för sina 10 år.

Ny i kören

KÖR I SIKTE

Att välja kör är lite som att välja bostad. Vill jag bo i stan eller på landet? I skogen eller vid havet? På finsk eller svensk ort? I hög- eller låghus? Söker jag enbart bostad eller längtar jag efter renoveringar, trädgårdsskötsel och kvartersfester? Är grannarna trubbiga, vassa eller kantiga?

Eftersom körsång för de flesta av oss, förutom i allmänhet dirigenten, är en fritidssysselsättning, gör vi väl oftast inte några särskilt grundliga förhandsundersökningar innan vi sjunger in i en ny kör. Åtminstone jag har för det mesta köpt grisen i säcken och halkat in i nya körer mer eller mindre slumpmässigt, oftast övertalad av någon annan körsångare, vars goda omdöme jag litat på. Ursprungligen var jag amatörblåsmusiker och kom lite senare in i körlivet. Ändå har jag hunnit sjunga i uppskattningsvis 15 körer och spelat i ungefär lika många amatörorkestrar eller mindre ensembler. En eller högst två i gången. I vissa körer har jag sjungit i många år, i andra under kortare tid. Ibland har jag haft helt körfria perioder.

Varför då dessa ideliga körbyten? Oftast har det berott på byte av boningsort, kollision med andra hobbyn, opassande övningstider, familjära orsaker m.m. Ibland har också mindre tilltalande repertoar och arrangemang (t.ex. sådana där basen mest har långa orgeltoner eller imiterar kontrabasens pizzicaton), krav på utantillsjungande och obligatorisk kökstjänst spelat in. Till vissa körer har jag återkommit i omgångar.

ERFARENHETER

Jag har haft förmånen att sjunga i både finsk- och svenskspråkiga körer, övervägande blandade, som ofta kallat sig kammarkörer. Har sjungit huvudsakligen a capella men också tillsammans med orkester eller orgel. Har sjungit både gammalt och nytt, profant och sakralt, originalverk och arrangemang av större och mindre kompositörer. Har sett dirigenter och solister komma och gå.

Det skojiga med körer är att de ofta på ett sätt är rätt lika men på andra sätt olika. Svenskspråkiga körer är ofta mer sociala och innovativa medan finskspråkiga körer kanske är lättare att smälta in i. Amatörorkestermusiker har kanske en något ödmjukare och mer realistisk inställning till sin egen förmåga än körsångare, bland vilka man oftare kan finna många personligheter.

Vad beror den kvalitativa skillnaden mellan olika körer på? Enligt min erfarenhet är åtminstone två faktorer avgörande: Dirigenten och övningstiden. Dirigering är en särskild profession och få amatördirigenter når upp till samma nivå som en yrkesdirigent. Av de körer jag sjungit i har de som övat tre timmar i veckan haft en högre standard än de som övat två timmar. Övning ger färdighet!

LÄRDOMAR

Körövningar bör man utnyttja maximalt och man bör helst komma till dem utvilad och i god form. Lätt fysisk aktivitet som t.ex. att promenera till övningarna gör gott. Det viktigaste arbetsredskapet under övningarna är en blyertspenna, för att anteckna dirigentens direktiv. Halspastiller kan vara bra att ha till hands liksom någonting att dricka under varma perioder.

Under övningarna brukar jag som alla andra sitta bekvämt tillbakalutad på stolen då andra stämmor övar. Men så snart min egen stämman övar, och då vi sjunger tutti, flyttar jag tyngdpunkten på övre kroppen framåt och lutar alltså inte mot ryggstödet. Denna lätta uppräckning förbättrar stödet och påminner en samtidigt om att "nu gäller det". När de andra stämmorna övar lönar det sig att följa med i noterna och ljudlöst i sitt sinne föreställa sig sin egen stämman. Det sparar övningstid. Det lönar sig också att kolla vad de andra stämmorna sjunger på de ställen där man själv har en kortare eller längre paus, för att komma in rätt och för att kanske hitta någon ton i en annan stämman som man kan utnyttja som referens vid insatsen. Fram med pennan!

I amatörorkestrar delas noterna oftast ut i början av övningen och samlas in efteråt. En viss grad av prima vista-färdighet förutsätts alltså. I körer har jag lärt mig att det är vanligt att öva stämmor också hemma. Jag brukar i allmänhet bekanta mig med nya noter rätt snart efter att de delats ut. En kursorisk genomsjuningning av alla stycken med inringande av svåra ställen och upprepad genomgång av dessa i långsamt tempo har åtminstone för mig varit till nytta. Enligt min erfarenhet är det

bättre att öva ett svårt ställe fem gånger långsamt och en gång snabbt än tio gånger snabbt.

MÅLET

Målet med allt övande är ju ett framförande som är njutbart för både kören och publiken.

Att se glad ut gör ett gott intryck, såvada man inte sjunger på en begravning. På estraden bör man helst inte stå alltför tätt, för då hör man de andra stämmorna sämre. Dessutom ökar risken att man slår noterna i huvudet på den framförstående eller sätter armbågen i sidan på grannen.

För många amatörcörer är det karaktäristiskt att speciellt herrarna står med huvudet i noterna istället för att hålla blicken på dirigenten och publiken. Men det går att öva bort, enklast genom att sänka notpärmen en aning, vända den i en mer vågrät riktning och hålla den på lätt utsträckta armar. Då är det enklare att blänga turvis på noterna och dirigenten. En förutsättning är naturligtvis att belysningen är tillräcklig, vilket tyvärr inte alltid är fallet.

På ett uppträdande händer det oftast ett och annat oförutsett. Det kan man kanske lära sig något av, men som amatör behöver man inte göra något större nummer av det. Ju bättre förberedd man är desto mindre är riskerna. Jag brukar förbereda mig genom att hemma en gång sjunga igenom min egen stämman från början till slut med speciell uppmärksamhet på svåra ställen. Då kan man gå till uppträdandet med gott samvete och efteråt korka något uppfriskande i goda vänners sällskap.

Skål för körsången!

Tom Smeds, Ny i Gamelikören

Gamelikörens julkonsert

BERTEL LINDELL

Det är något speciellt med julsånger.
Jag frestas rentav att kalla dem kulsånger.
Det verkar som om sångare livar upp då det blir
dags för julsånger! Dylikt brukar smitta av sig också
på publiken när det blir så dags.

Som nu då Gamelikören började öva julsånger i slutet av oktober med julkonserten i Tenaljen von Fersen på Sveaborg som slutmål, Kanaljen von Tersen som en del som gillar tersintervaller ohyfsat kallar platsen. Vi övade och kämpade och Håkan slet ofta det hår han lyckligtvis har, och skulle

säkert gärna också då och då ha luggat oss basar och tenorer om det mesta inte redan hade varit bortluggat. Övningar då det liksom blev något av strulsånger av det hela.

Men ofta gick övningarna liksom på räls och då kunde man väl tala om hjulsånger, för det ångades på av bara

den, och visst är det en lisa för Lisas öra att höra sopranerna och altarna ta sig an utmaningarna med säkerhet och pondus, tillräcklig tonhöjd och tonlängd, hålla paus då det är paus och minimal paus då det inte är paus. Det har ju varit fråga om övning.

Många julsånger sjungs på latin och man förstår förstås ingenting, men det gjorde publiken knappast då det begav sig heller. Precis som då skall man kunna lita på att det inte är fråga om fulsånger utan om sånger med lovvärda avsikter.

Det är aldrig fel på en publik, och det

var det inte den här gången heller. Alla sångare iakttog föredömligt basarnas lystringsord "Vi gör så gott vi kan" och det tog den fulltaliga publiken till sig. Håkan varken grät eller svimmade, och då har allt gått över förväntan.

Jag antar att de flesta i Gamelikören genast började vänta på att få ta itu med övningarna inför nästa års julkonsert. Jag tror förresten också att julgubben är lite som Trump, ju mer man smickrar och jullovsjunger, desto större blir chansen till en deal som märks också i julklappsäcken.

foto BERTEL LINDELL

Festmiddagen i Tenaljen von Fersen efter konserten.

foto BERTEL LINDELL

Sveaborg är ju som klippt och skuren
ur en julkalender, miljön utgjorde
minsann den rätta inramningen.

foto HEIDI KOKKI

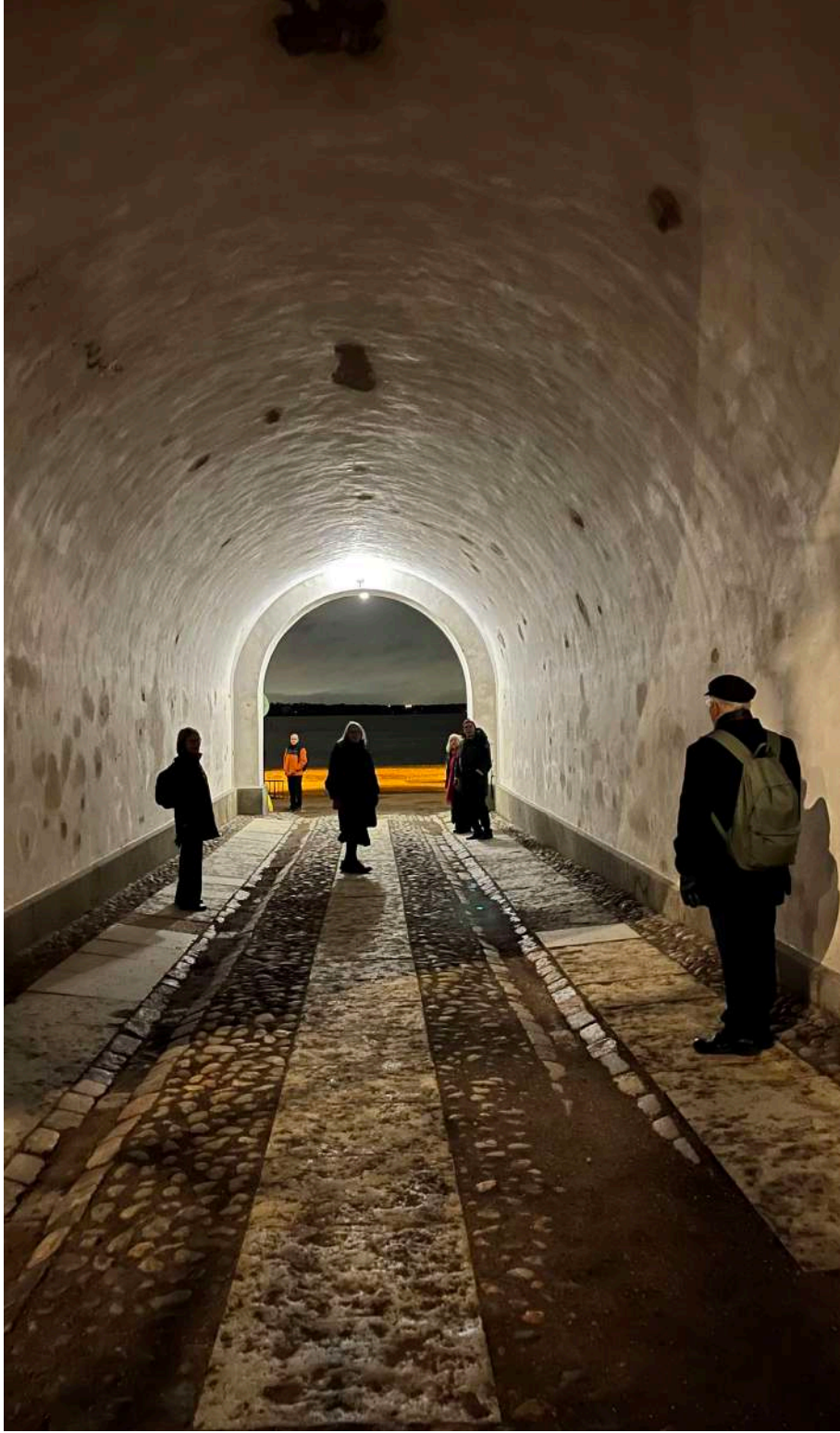

foto HEIDI KOKKI

SOM NÄR EN FARKOST

“Var inte rädd för mörkret. Det kanske vill dig väl”

Gamelikören, inspelning i Viks kyrka.

GUNILLA OHLS STORGÅRDS
foto ANNE RAITAHILA

Ett av jubileumsårets höjdpunkter var när Gamelikören fick uppträda i TV och radio. Resultatet - ett körverk som blev en gudstjänst - sändes efter intensiv planering och många övningar på allhelgonadagen den första november 2025. Själva inspelningen gjordes i slutet av september.

Initiativet till projektet togs av körens dirigent Håkan Wikman, som sedan i samråd med Lucas Snellman från Kyrkostyrelsen förde idén vidare. Snellman ansvarar i sin roll för Svenska Yles gudstjänstverksamhet. Det stod tidigt klart att Viks kyrka, ritad av Samuli Miettinen från den prisbelönta arkitektbyrån JKMM, skulle fungera som inspelningsplats.

Stycket vi uppförde är ett relativt nyskrivet requiem "Som när en farkost" tonsatt av Maria Hulthén Birkeland, och med ord av Bernt Bergström. Gamelikören har uppfört verket ett par gånger tidigare, senast år 2022 i Viks kyrka, så vi visste att både kyrkans interiör och akustik lämpar sig utmärkt för ett så krävande upplägg.

Verket handlar om hösten, om att inte vara rädd. Om att novembermörkret är ett vänligt mörker. För många i Gamelikören har verket också en djupt personlig betydelse i hur man möter ålderns höst. Att man inte är allena.

Trots att verket var bekant för kören krävde tiden innan inbandningen mycket finslipning. Det är trots allt något helt annat att sjunga då man vet att allt syns och hörs på ett annat sätt då det sänds ut i etern. Körverket innehåller också solopartier och recitation, vilket solisten Marika Westerling gjorde med en innerlig och mjuk stämma. Dessutom medverkade Teppo Salakka på klarinett, Curt Qvarnström på kontrabas och Robi de Godzinsky på piano, vilket gjorde verket till en vacker och effektfull helhet.

Upplevelsen att sjunga inför en vältalig publik, med kameror och mikrofoner på plats krävde extra koncentration av kören. Att sedan höra och se sig själv när gudstjänsten sändes på Yle Fem och i Yle Vega kändes både mäktigt och en aning pirrigt. Den starkaste känslan blev ändå glädjen över att vi faktiskt gjorde det!

Ett stort tack till körens Heidi Kokki, som med ett förflutet inom TV-produktion på Yle lämpade sig utmärkt som kontaktlänk mellan kören och produktionspersonalen. Tack även till Yles producent Rufus Hedengren, som ansvarade för inspelningen. Sist men inte minst går ett tack till Hilka Olkinuora, som stod för den liturgiska delen av gudstjänsten.

Sändningen kan ses och höras på Arenan under gudstjänster fram till 31.10.2026.
<https://arenan.yle.fi/1-72731918> TV och
<https://arenan.yle.fi/1-76105045> radio

Gammelstaden – fotografier och berättelser genom tiderna

RALF NYMAN

I Vandabladet 2021 efterlyste jag uppgifter om den ”försvunna” ammunitionsfabriken från krigstiden. I Försvarsmaktens bildarkiv finns ett flertal bilder från fabriken, men vi kammade noll i jakten på övrig information. Vi frågade människor som levt under krigstiden och lade ut en förfrågan i olika Facebook-grupper, men det såg länge hopplöst ut. Hur det sedan gick kan ni läsa i kompendiet nedan.

Det här projektet väckte min nyfikenhet för Gammelstadens historia. Jag fokuserade mig på området kring forsen. Min farfar Johan August Nyman flyttade år 1891 med sin familj från Pernå till Gammeli och byggde huset på Katarina av Sachsens gata 5. Jag har skrivit en separat artikel om huset och de närliggande byggnaderna.

I en av artiklarna redogörs också orsaken till att den västra åstrandens ofta har ansetts höra till Gammelstaden och inte till Vik. Officiellt går gränsen längs ån och dess östra fåra.

I Stadsmuseets bildarkiv finns många foton av vilka jag har valt ut ca 130 stycken. I samlingen finns även bilder från bl.a. privatpersoners fotoalbum.

Utöver bilderna har jag skrivit korta texter om GUF, Esa ”rasva” Rossi, den legendariska konstapeln Karl Spaak, konstnärer med anknytning till Gammeli, de två bombskyddarna och Skyddskåren, Lillfors samt två ångslupar som trafikerat mellan Gammelstaden, Brobacka och Tolkby. Jag har även tagit med en spännande skildring av hur de ryska soldaterna behandlade finska poliser under första världskriget. Jassen från Gammeli har bidragit med en berättelse om rättjakt skriven på såväl svenskspråkig som finskspråkig Stadi-slang.

Här intill ser du en intressant bild. Gruppen är antagligen på väg till den stora Stockholmsutställningen 1897. I mitten finns Johan August Nyman, "iso-Nyman" med sina 202 cm. Mannen uppe till höger kan möjligen vara konstapel Spaak. Har du uppgifter om de stiliga herrarna som i tidens anda alla hade käpp och hatt? När man åkte utomlands måste man ju ta sig via en fotografiateljé.

De två kompendierna nås via länken nedan. Dela dem gärna vidare. Jag uppdaterar material om jag får veta mera, så tveka inte att höra av dig om du har historier eller uppgifter om diverse händelser – små eller stora.

Du når mig per e-post ralf.nyman@gmail.com och per telefon 0400 703 879.

https://drive.google.com/drive/folders/1_FNidIYBSniVSqBfx1aOkEb1KhAwmBg-?usp=sharing
Om länken inte fungerar så hör av dig.

Eftersom största delen av källmaterialet är på finska är också kompendierna på finska. Planer finns att eventuellt översätta dem i ett senare skede.

Hälsar
Ralf Nyman
son till Arvid och sonson till Johan August

FORSSÅNG

INVID GAMMELSTADSFORSEN

1.5.2026 kl. 12.00

SILLIS

I BERGHYDDAN

1.5.2026 kl. 13.00

GAMELIKÖREN

MER INFO INOM KORT PÅ WWW.GUFFEN.FI